

Za účelem udržení žáků ve školách lze rovněž navrhnout pobídky. Takové pobídky budou vhodné zejména pro žáky ve finanční nouzi, kteří mohou být nuceni nebo sami chtějí odejít ze školy, když se jim náklady na další příležitosti ve vzdělávání jeví jako příliš vysoké. Některé země využívají finanční pomoc nebo určité odměny, aby přesvědčily méně majetné studenty k setrvání ve vzdělávání nebo zlepšily jejich výsledky. Mexický program Příležitosti (*Oportunidades*) a britský program Příspěvek na vzdělávání (Education Maintenance Allowance)²⁰ byly relativně úspěšné při poskytování pobídek k zajištění, aby žáci neodcházeli ze škol. Podobná iniciativa byla v nedávné době realizována s pozitivními výsledky v New Yorku. I Španělsko zavedlo v roce 2009 podpurné granty (*Becas de Mantenimiento*), které poskytují 1 350 EUR v jednom školním roce (při splnění minimálních požadavků na výsledky) žákům z rodin s nízkými příjmy a bez příslušné kvalifikace, kdy jsou žáci ohroženi možností předčasného odchodu ze školy (IFIIE, 2011). Nicméně složitost navržených programů, jejich vysoké náklady a neurčité výsledky naznačují nutnost zvažovat další proveditelné alternativy (Slavin, 2010).

Závěr: politiky na úrovni systému zaměřené na snižování neúspěchu ve škole

Způsob, kterým jsou navrženy vzdělávací systémy, může zhoršovat počáteční nerovnosti a může mít negativní vliv na motivaci a zapojení žáků, případně může ve svém důsledku vést až k předčasným odchodům ze škol. Zlepšením politik na systémové úrovni se posílí rovnost napříč celým systémem – a z takového zlepšení politik budou těžit zejména znevýhodnění žáci, aniž by došlo ke zbrzdění pokroku jiných žáků. Pět uvedených doporučení může přispět k prevenci neúspěchu ve škole a podpořit dokončení úplného středního (tj. vyššího středního) vzdělání

1. Odstranit opakování ročníků

Opakování ročníku je finančně náročné a neefektivní z hlediska zlepšování výsledků vzdělávání. Mezi alternativní strategie, které sníží využívání této praxe, patří: prevence propadnutí zaměřením se na mezery ve vzdělávání již během daného školního roku, automatický postup do vyššího ročníku nebo omezení opakování na určitý předmět či modul, v nichž žák neuspěl, s poskytnutím přiměřené podpory, a pěstování povědomí o nutnosti změny kultury, která podporuje opakování ročníků. K podpoře uvedených strategií je třeba vytvořit doplňkové politiky, jimiž se podpoří kapacita škol a schopnosti učitelů vhodně reagovat na potřeby vzdělávání žáků a poskytovat jim včasnou, pravidelnou a trvalou podporu. Snižování míry ponechání žáků ve stejném ročníku rovněž vyžaduje zvyšovat povědomí ve školách i v rodinách o nákladech a negativních dopadech opakování ročníků na žáky a stanovit cíle a související pobídky pro školy.

2. Vyhnout se předčasnému výběru vzdělávací dráhy a pozdržet výběr až do vyššího středního vzdělání

Raná selekce studentů má negativní dopad na studenty přidělené do skupin s nižší úrovní vzdělání a prohlubuje nerovnosti, aniž by zároveň zvyšovala průměrný výkon celé populace žáků. Výběr vzdělávacího směru žáků by měl být odložen až do doby vyššího středního vzdělávání, přičemž by se zároveň posílilo všeobecné vzdělání. V kontextech, kde se s odkladem předčasněho dělení (směrování) žáků váhá, může omezení počtu předmětů nebo délky trvání dělení do skupin podle schopností, zvyšování příležitostí ke změně zaměření nebo skupiny a zajištění vysoké úrovně osnov pro žáky různých zaměření zmenšit negativní účinky časného třídění, dělení a seskupování podle schopností.